

ХЭМЖИЛ ЗҮЙН МЭРГЭЖЛИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ЧАДАВХЫГ ҮНЭЛЭХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1 Хэмжил зүйн тухай хуулийн 21 дүгээр зүйл, 19 дүгээр зүйлийн 19.2.4-т заасныг үндэслэн тодорхой салбарт хэмжил зүйн үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагад тавих шаардлагыг тогтоох, түүний чадавхыг үнэлэх, эрх олгох үйл ажиллагааг зохицуулахад энэхүү журмын зорилго оршино.

1.2 Хэмжил зүйн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага (цаашид “Хэмжил зүйн төв байгууллага” гэх) хэмжил зүйн мэргэжлийн байгууллагын чадавхыг үнэлэх, эрх олгох үйл ажиллагааг улсын хэмжээнд зохион байгуулна.

1.3 Улс орны нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийн эрэлт, хэрэгцээ, шаардлагыг гол үндэслэл болгон холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагын саналыг үндэслэн тухайн салбарын хүрээний төрийн болон төрийн өмчит хуулийн этгээдэд хэмжил зүйн мэргэжлийн байгууллагын эрх олгоно.

1.4 Хэмжил зүйн мэргэжлийн байгууллагын чадавхыг үнэлэхтэй холбогдон гарах ажил, үйлчилгээний төлбөрийн хэмжээг хэмжил зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

Хоёр. Хэмжил зүйн мэргэжлийн байгууллагад тавигдах шаардлага

2.1 Хэмжил зүйн мэргэжлийн байгууллага нь Хэмжил зүйн тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1.1-т заасан хэмжил зүйн үйл ажиллагаа эрхлэх бол дараах шаардлагыг хангасан байна. Үүнд:

2.1.1 Хэмжил зүйн тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.2-т заасан жагсаалтад орсон хэмжих хэрэгсэлд загварын туршилт, шалгалт баталгаажуулалт хийх;

2.1.2 Тухайн эрх авах чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхэлсэн туршлагатай байх;

2.1.3 Зөвхөн эрх олгогдсон хамрах хүрээнд үйл ажиллагаа эрхлэх;

2.1.4 Ажлын эталоныг бий болгох, сайжруулах, нэгж дамжуулалтыг хангасан байх;

2.1.5 Лаборатори нь холбогдох стандартад заасан шаардлагыг бүрэн хангасан байх;

2.1.6 Хүний нөөцийг бүрдүүлж, чадавхжуулах, холбогдох хэмжлийн төрлөөр улсын шалгагчийн эрх авсан байх;

2.1.7 Тухайн хэмжлийн төрлөөр хэмжих хэрэгслийн техникийн зохицуулалт, стандарт, дүрэм, журам боловсруулах, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хангах.

2.2 Хэмжил зүйн мэргэжлийн байгууллага нь Хэмжил зүйн тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1.2-т заасан хэмжил зүйн үйл ажиллагаа эрхлэх бол дараах шаардлагыг хангасан байна. Үүнд:

2.2.1 Хэмжил зүйн төв байгууллагаас нэгж дамжуулах боломжгүй байгаа тухайн хэмжлийн төрлөөр бий болгосон эсвэл шинээр бий болгох улсын эталон нь нэгжийн олон улсын SI системийн нэгж дамжуулалтыг хангасан байх;

2.2.2 ISO/IEC 17025 менежментийн тогтолцоог нэвтрүүлж, итгэмжлэгдсэн байх;

2.2.3 Стандартчилсан загвар зохион бүтээх бол ISO 17034 менежментийн тогтолцоог нэвтрүүлж, итгэмжлэгдсэн байх;

2.2.4 Тухайн хэмжлийн төрөл, хамрах хүрээнд шалгалт тохируулгаар дамжуулан нэгж дамжуулалтыг хангасан байх;

2.2.5 Тухайн хэмжлийн төрлөөр улсын эталон хадгалах ажилтан нь хэмжил зүйн холбогдох сургалтад хамрагдаж, мэргэшсэн байх, шалгалт тохируулгын ажилтан нь чадавхаа үнэлүүлсэн байх;

2.2.6 Хэмжлийн эталоныг хадгалах, ашиглах, нэгж дамжуулалтыг хангах стандартын шаардлагад нийцсэн лаборатори, ажлын байртай байх;

2.2.7 Хэмжил зүйн үйл ажиллагаандаа холбогдох стандарт, техникийн баримт бичиг, арга, аргачлалыг боловсруулж, хэрэгжүүлдэг байх;

2.2.8 Эталоныг бий болгох, хөгжүүлэх, олон улсын нэгж дамжуулалт хангах санхүүгийн нөөцтэй байх.

2.3 Хэмжил зүйн мэргэжлийн байгууллага энэ журамд заасан шаардлагыг хангаж, чадавхаа үнэлүүлсэн тохиолдолд Хэмжил зүйн тухай хуулийг 21.1.1, 21.1.2-т заасан чиг үүргийг давхар эрхэлж болно.

Гурав. Хэмжил зүйн мэргэжлийн байгууллагын чадавхыг үнэлэх, эрх олгох

3.1 Энэ журмын 2-т заасан шаардлага хангасан байгууллага нь нэгдүгээр хавсралтын дагуу холбогдох баримт бичгийг бүрдүүлж, хэмжил зүйн мэргэжлийн байгууллагаар ажиллах, чадавхаа үнэлүүлэх хүсэлтээ Хэмжил зүйн төв байгууллагад албан бичгээр ирүүлнэ.

3.2 Хэмжил зүйн төв байгууллагын даргын шийдвэрээр хүсэлт гаргасан хэмжил зүйн мэргэжлийн байгууллагын чадавхыг тогтоох үнэлгээний ажлын хэсэг томилох бөгөөд ажлын хэсгийн гишүүд хэмжил зүйн болон тухайн хэмжлийн төрлөөр мэргэшсэн, ур чадвартай байна.

3.3 Үнэлгээний ажлын хэсэг ирүүлсэн баримт бичигт үзлэг хийж энэ журмын 2.1 эсвэл 2.2-т заасан шаардлага хангаж байгаа эсэхэд газар дээрх үнэлгээг явуулж, 30 хоногт багтаан дүгнэлт гаргана.

3.4 Ажлын хэсгийн үнэлгээ, дүгнэлтээр энэ журамд заасан шалгуур үзүүлэлт, шаардлага хангасан тохиолдолд Хэмжил зүйн Зөвлөлийн хуралдаанд танилцуулан, тэмдэглэлийг үндэслэн хэмжил зүйн төв байгууллагын даргын шийдвэрээр хэмжил зүйн мэргэжлийн байгууллагад энэ журмын хоёрдугаар хавсралтын дагуу тухайн хэмжлийн төрлөөр тодорхой заасан хамрах хүрээнд эрх олгож, баталгаажуулж, хэмжил зүйн мэдээллийн улсын нэгдсэн санд бүртгэнэ.

3.5 Энэ журамд заасан шалгуур үзүүлэлт, шаардлага хангаагүй эсвэл хүсэлт гаргасан төрлөөр улсын эталоныг хадгалах, нэгж дамжуулах, шалгалт тохируулга, баталгаажуулалт, загварын туршилт хийх эталоны болон хүний нөөц хангалтгүй гэж ажлын хэсгийн үнэлгээ, дүгнэлт гарсан бол хэмжил зүйн төв байгууллага дүгнэлтийг тухайн байгууллагад албан бичгээр энэ журмын 3.3-т заасан хугацаанд мэдэгдэнэ.

3.6 Хэмжил зүйн төв байгууллагаас чадавхаа үнэлүүлсэн байгууллагын үйл ажиллагаанд хоёр жил тутам газар дээрх хяналтын магадлан үнэлгээг хийх ба иргэд, аж ахуйн нэгж байгууллага, мэргэжлийн байгууллагаас ирүүлсэн гомдол, хүсэлтийг үндэслэн үзлэг шалгалтыг хийж болно. Магадлан үнэлгээ, шалгалтын дүгнэлт тайланг Хэмжил зүйн Зөвлөлийн хуралдаанаар тайлагнаж хэлэлцүүлнэ.

Дөрөв. Хэмжил зүйн мэргэжлийн байгууллагын эрх, үүрэг

4.1 Хэмжил зүйн мэргэжлийн байгууллага Хэмжил зүйн төв байгууллагатай эрх олгогдсон чиглэлээр хамтран ажиллах гэрээ байгуулах бөгөөд гэрээний хэрэгжилтийг ханган ажиллана.

4.2 Хэмжил зүйн үйл ажиллагаа, менежментийн тогтолцоо ба нөөцөд өөрчлөлт орсон бол Хэмжил зүйн төв байгууллагад мэдэгдэнэ.

4.3 Хэмжил зүйн тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1.1-т заасан хэмжил зүйн үйл ажиллагаа эрхлэх бол дараах эрх, үүрэгтэй байна. Үүнд:

4.3.1 Чадавхаа үнэлүүлсэн тухайн хамрах хүрээнд хэмжих хэрэгслийн загварын туршилт, шалгалт баталгаажуулалтын үйл ажиллагаанд холбогдох хууль тогтоомж, стандарт болон Хэмжил зүйн төв байгууллагаас баталсан “Хэмжих хэрэгслийн загварыг турших, батлах журам”, “Хэмжих хэрэгсэлд шалгалт баталгаажуулалт хийх журам”-ыг мөрдөж ажиллах;

4.3.2 Шалгалт баталгаажуулалт, загварын туршилт хийгдсэн хэмжих хэрэгслийн тоо, мэдээллийг хэмжил зүйн төв байгууллагад хагас жил тутам ирүүлж хэмжил зүйн мэдээллийн улсын нэгдсэн санд бүртгүүлэх;

4.3.3 Хэмжил зүйн төв байгууллагын санал болгосноор холбогдох шалгуур үзүүлэлтийг хангасан тохиолдолд хууль эрхийн хэмжил зүйн олон улсын холбогдох байгууллагын үйл ажиллагаанд идэвхтэй оролцох.

4.4 Хэмжил зүйн тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1.2-т заасан хэмжил зүйн үйл ажиллагаа эрхлэх бол дараах эрх, үүрэгтэй байна. Үүнд:

4.4.1 Чадавхаа үнэлүүлсэн тухайн хамрах хүрээний улсын эталоныг Засгийн газраар батлуулах, хөтлөх, нэгж дамжуулалтыг хангах үйл ажиллагаанд холбогдох хууль тогтоомж болон хэмжил зүйн төв байгууллагаас баталсан “Улсын эталоныг хөтлөх, нэгж дамжуулалтыг хангах аргачлал”-ыг мөрдөж ажиллах;

4.4.2 Улсын эталоныг бий болгож, хөгжүүлэх, судалгаа шинжилгээний ажил явуулах;

4.4.3 Үндэсний болон олон улсын харьцуулалт эсвэл ур чадварын сорилтод оролцох, зохион байгуулах;

4.4.4 Хэмжил, шалгалт тохируулгын чадавхыг олон улсад хүлээн зөвшөөрүүлэх;

4.4.5 Хэмжил зүйн төв байгууллагын санал болгосноор дараах шалгуур үзүүлэлтийг хангасан тохиолдолд хэмжил зүйн олон улсын холбогдох байгууллагад ажиглагч гишүүнээр элсэж, албан ёсоор бүртгүүлж болох бөгөөд түүний үйл ажиллагаанд идэвхтэй оролцох. Үүнд:

4.4.5.1 Таваас доошгүй жил тогтвортой үйл ажиллагаа эрхэлсэн, холбогдох стандартад заасан хангалттай нөөцтэй байх;

4.4.5.2 Эталоны нэгж дамжуулалтыг тогтмол хангадаг байх;

4.4.5.3 Хэмжил зүйн олон улсын байгууллагаас тавих тусгай шаардлагуудыг ханган ажиллах;

4.4.5.4 Олон улсын түвшинд ажиллах чадавхтай байх.

4.5 Хэмжил зүйн мэргэжлийн байгууллага хэмжих хэрэгсэлд шалгалт тохируулга, загварын туршилт, шалгалт баталгаажуулалтын ажлыг гүйцэтгэхдээ хэмжил зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан төлбөрийн хэмжээг мөрдөнө.

4.6

Тав. Бусад

5.1 Энэ журмыг зөрчсөн этгээдэд холбогдох хууль, тогтоомжид заасны дагуу эрх бүхий албан тушаалтан хариуцлага хүлээлгэнэ.

Стандарт хэмжил зүйн газрын даргын
... оны ... дугаар сарын ... -ны өдрийн
.... дугаар тушаалын Нэгдүгээр хавсралт

**Хэмжил зүйн мэргэжлийн байгууллагаар ажиллахад
бүрдүүлэн хавсаргах баримт бичиг**

Хүсэлт гаргасан байгууллагын нэр:

Огноо:

№	Агуулга	Шаардлагын дагуу баримт бичгийг хавсаргасан эсэх
1	Албан бичиг бүхий хүсэлт	
2	Байгууллагын танилцуулга /хэмжил зүйн үйл ажиллагаа/	
3	Төрийн захиргааны төв байгууллагаас тухайн салбарт хэмжил зүйн мэргэжлийн байгууллагаар ажиллуулах санал /Тухайн салбарын асуудал эрхэлсэн сайдын гарын үсэгтэй албан бичиг/	
4	Байгууллагын бүтэц, зохион байгуулалт, ажилтнуудын үүрэг хариуцлага, чадавхыг тодорхойлсон баримт бичиг, түүний хуулбар	
5	Ашиглаж байгаа эталон, стандартчилсан загвар, тоног төхөөрөмжийн жагсаалт, нэгж дамжуулалтын бүдүүвч, мэдээлэл	
6	Холбогдох стандарт, баримт бичиг, дүрэм, журам, зааврын жагсаалт, хуулбар	
7	Ажлын байр, лабораторийн орчин, нөхцлийн талаарх мэдээлэл	
8	ISO/IEC 17025 (стандартчилсан загвар зохион бүтээх бол ISO 17034) менежментийн тогтолцоог нэвтрүүлж, итгэмжлэгдсэн хамрах хүрээ болон гэрчилгээний хуулбар	
9	Хийж гүйцэтгэсэн ажлын тайлан, мэдээ	

Стандарт хэмжил зүйн газрын даргын
 ... оны ... дугаар сарын ... -ны өдрийн
 дугаар тушаалын Хоёрдугаар хавсралт

**/ / хэмжил зүйн мэргэжлийн байгууллагын нэр/ -ийн
 салбарын хүрээнд
 хэмжил зүйн үйл ажиллагаа эрхлэх хамрах хүрээ**

№	Хэмжил зүйн үзүүлэлт			Үйл ажиллагааны төрөл		
	Хэмжлийн төрөл	Хэмжих хязгаар	Анги нарийвчлал эсвэл хэмжлийн эргэлзээ	Улсын эталон бий болгох, нэгж дамжуулалт хангах	Хэмжих хэрэгслийн загвары туршилт хийх	Хэмжих хэрэгслийн шалгалт баталгаажуулалт
1.						
2.						
3.						
4.						